

Sygn. akt VIII U 3905/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 czerwca 2017 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Dorota Stańczyk

Protokolant p.o. prot. sąd. Małgorzata Stec

po rozpoznaniu w dniu 19 maja 2017 roku w Lublinie

sprawy A. Ł.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania/ń A. Ł.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 22 września 2016 roku znak (...)

z dnia 9 listopada 2016 roku znak (...)

I. zmienia zaskarżone decyzje i przyznaje A. Ł. prawo do emerytury od dnia 1 września 2016 roku;

II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. na rzecz A. Ł. kwotę 180 złotych (sto osiemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztu procesu.

Sygn. akt VIII U 3905/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 22 września 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L., odmówił A. Ł. prawa do emerytury na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2016 roku, poz. 887 ze zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U z 1983 roku, Nr 8, poz. 43 ze zm.). W uzasadnieniu organ emerytalny wskazał, iż odmawia ustalenia prawa do emerytury z uwagi na to, że wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 roku nie udowodnił wymaganego 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze oraz 25-letniego okresu składkowego i nieskładkowego (decyzja – k. 70 akta emerytalne).

W odwołaniu A. Ł. domagał się zmiany powyższej decyzji poprzez przyznanie prawa do emerytury oraz wskazał, iż w jego ocenie posiada niezbędny okres składkowy i nieskładkowy do przyznania prawa do emerytury (odwołanie – k. 2 – 6 akta sprawy).

W odpowiedzi na odwołanie organ emerytalny wnosił o jego oddalenie argumentując jak w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji (odpowiedź na odwołanie – k. 8 a.s.).

Kolejną decyzją, z dnia 9 listopada 2016 roku, Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Ł. ponownie odmówił A. Ł. prawa do emerytury na podstawie w/w przepisów. Organ emerytalny ustalił wnioskodawcy ogólny staż pracy wynoszący 27 lat, 7 miesięcy i 27 dni, zaś decyzja odmowna wydana została z uwagi na nieudowodnienie przez wnioskodawcę 15-letniego okresu składkowego i nieskładkowego (decyzja – k. 74 a.e.).

W odwołaniu skarżący ponownie domagał się zmiany decyzji poprzez przyznanie prawa do emerytury oraz wskazał, iż pracował w warunkach szczególnych w okresach od 15 września 1972 roku do 10 lipca 1974 roku, od 16 lipca 1977 roku do 23 października 1988 roku, od 24 października 1988 roku do 21 sierpnia 1990 roku, od 11 marca 1991 roku do 14 marca 1992 roku oraz od 4 maja 1992 roku do 9 kwietnia 1993 roku jako maszynista żurawia. Ponadto ubezpieczony wnosił o zasądzenie kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego (odwołanie – k. 22 – 25 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie organ emerytalny wnosił o jego oddalenie argumentując jak w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji (odpowiedź na odwołanie – k. 28 a.s.).

Postanowieniem z dnia 4 kwietnia 2017 roku Sąd połączył sprawy z powyższych odwołań do łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia (postanowienie k. 35 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

A. Ł., urodzony (...), w dniu 1 września 2016 roku złożył wniosek o emeryturę. W jego treści zawarł wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem ZUS, na dochody budżetu państwa (wniosek o emeryturę - k. 1 – 6 a.e.).

Na podstawie dokumentów przedłożonych wraz z wnioskiem o ustalenie prawa do emerytury oraz zgromadzonych w aktach, organ rentowy decyzją z dnia 22 września 2016 roku ustalił wnioskodawcy na dzień 1 stycznia 1999 roku łączny okres podlegania ubezpieczeniom w wymiarze 24 lat, 10 miesięcy i 5 dni. Organ rentowy zaliczył wnioskodawcy do stażu pracy w warunkach szczególnych okres wynoszący 2 lata 11 miesięcy i 15 dni (decyzja – 70 a.e.).

Na podstawie kolejnej decyzji z dnia 28 lutego 2017 roku organ rentowy ustalił wnioskodawcy na dzień 1 stycznia 1999 roku łączny okres podlegania ubezpieczeniom w wymiarze 27 lat, 7 miesięcy i 27 dni (w całości okresy składkowe). Organ rentowy ponownie ustalił, iż wnioskodawca w warunkach szczególnych pracował przez okres wynoszący 2 lata 11 miesięcy i 15 dni (decyzja – k. 74 a.e.).

A. Ł. w okresie od 15 września 1972 roku do 13 lipca 1974 roku był zatrudniony w Ł. Przedsiębiorstwie Budowlanym na stanowisku maszynista żurawia wieżowego (świadczenie pracy – k. 20 a.e.).

Następnie wnioskodawca od dnia 17 lipca 1974 roku do dnia 30 czerwca 1977 roku pracował w Przedsiębiorstwie (...) Zakład (...) na stanowisku maszynista żurawi wieżowych. Powyższy okres został zaliczony przez organ rentowy do stażu pracy w warunkach szczególnych (świadczenie pracy – k. 21 a.e., decyzja – k. 70 a.s.).

Następnie A. Ł. od dnia 16 lipca 1977 roku podjął zatrudnienie w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w S. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku maszynista II klasy. Pracę tam wykonywał do dnia 21 lipca 1993r., pracując na terenie budów (świadczenie pracy – k. 23 a.e.).

Ubezpieczony będąc zatrudniony zarówno w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w S. jak i we wcześniejszym okresie w Ł. Przedsiębiorstwie Budowlanym wykonywał obowiązki maszynisty żurawia wieżowego, tj. maszyny budowlanej służącej do prac na terenie budów, m.in. przy montażu budynków z elementów betonowych.

A. Ł. w wieku 25 lat posiadał uprawnienia do obsługi wszystkich żurawi wieżowych. W ramach swoich obowiązków wnioskodawca przy pomocy żurawia wieżowego podawał elementy potrzebne przy budowie bloków mieszkalnych.

Praca skarżącego wykonywana była na wysokości około 30 metrów. Wskazane czynności wnioskodawca wykonywał przez cały rok, również zimą, w pełnym wymiarze czasu pracy. Ubezpieczony mógł wykonywać swoją pracę jeżeli prędkość wiatru nie przekraczała 20 metrów na sekundę, co w praktyce się nie zdarzało. W sytuacji, kiedy nie był wykonywany montaż elementów budynków (w okresie zimowym z uwagi na niską temperaturę), wówczas żuraw wykorzystywany był do prac porządkowych, np. układania elementów na placu budowy oraz przy podawaniu materiałów budowlanych dla grup wykończeniowych (zeznania wnioskodawcy – k. 17 v. – 18 v. i 64 v., zeznania świadka J. D. – k. 63 – 63 v. a.s., zeznania świadka J. S. – k. 63 v. a.s., zeznania świadka L. S. – k. 63 v. – 64 a.s., zeznania świadka Z. Z. – k. 64 a.s.).

W trakcie zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w S. wnioskodawca w ramach urlopów bezpłatnych w macierzystym zakładzie pracy, w okresach : od 24 października 1988 roku do 21 sierpnia 1990 roku, od 11 marca 1991 roku do 14 marca 1992 roku oraz od 4 maja 1992 roku do 9 kwietnia 1993 roku wyjeżdżał do pracy za granicę w ramach kontraktów z E. K., gdzie wykonywał analogiczne czynności jak opisane wyżej, na stanowisku maszynisty żurawia wieżowego na terenie budów, w pełnym wymiarze czasu pracy, przy czym swoją pracę wykonywał na wyższych wysokościach, które dochodziły do 50 metrów (wykaz urlopów bezpłatnych – k. 26 a.e., świadectwa pracy z okresów zatrudnienia za granicą – k. 28, 29, 32 a.e., świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach – k. 58 w aktach osobowych – koperta k. 56 a.s., (zeznania wnioskodawcy – k. 17 v. – 18 v. i 64 v.).

Wnioskodawca we wszystkich wskazanych wyżej okresach pracował jedynie jako maszynista żurawia wieżowego na terenie budów, w pełnym wymiarze czasu pracy i nie wykonywał żadnych innych czynności (zeznania wnioskodawcy – k. 17 v. – 18 v. i 64 v., zeznania świadka J. D. – k. 63 – 63 v. a.s., zeznania świadka J. S. – k. 63 v. a.s., zeznania świadka L. S. – k. 63 v. – 64 a.s., zeznania świadka Z. Z. – k. 64 a.s.).

A. Ł. w okresach od 22 sierpnia 1990 roku do 10 marca 1991 roku, od 15 marca 1992 roku do 3 maja 1992 roku oraz od dnia 10 kwietnia 1993 roku do dnia 20 lipca 1993 roku przebywał na urlopach bezpłatnych i w tym czasie nie świadczył żadnej pracy, w tym również jako maszynista żurawia wieżowego (wykaz urlopów bezpłatnych – k. 26 a.e., zeznania wnioskodawcy – k. 17 v. – 18 v. i 64 v.,

Stosunek pracy wnioskodawcy w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w S. uległ rozwiązaniu na mocy porozumienia stron z dniem 21 lipca 1993 roku (świadectwo pracy – k. 23 a.e.).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o powołane dowody. Za wiarygodne Sąd uznał zeznania złożone przez wnioskodawcę uznając je za jasne, pełne, logiczne, spójne z zeznaniami świadków oraz analizą dowodów w postaci dokumentów.

Przystępując do oceny dowodów osobowych należy stwierdzić, że przesłuchani w sprawie świadkowie to osoby obce dla wnioskodawcy. Byli oni jego współpracownikami w okresach zatrudnienia w w/w zakładach pracy i mieli bezpośredni wgląd i styczność z wykonywanymi przez niego czynnościami.

Wskazani świadkowie dysponowali, niezbędnymi wiadomościami w zakresie charakteru czynności wykonywanych przez wnioskodawcę, jego obowiązków, warunków zatrudnienia i zasad organizacji pracy. Zeznania świadków są logiczne i spójne, korelują ze sobą i z zeznaniami skarżącego. Z uwagi na to, że świadkowie są osobami obcymi dla wnioskodawcy, nie ma podstaw, by kwestionować ich zeznania i zarzucać im nieprawdę czy stronniczość. W związku z powyższym Sąd obdarzył w całości wiarą zeznania zeznających w sprawie świadków.

W świetle powyższych ustaleń należało stwierdzić, że również zeznania skarżącego złożone w trybie art. 299 k.p.c., w powyższym zakresie zasługują na pełne uwzględnienie.

Sąd obdarzył wiarą zgromadzone w sprawie dowody nieosobowe w postaci dokumentów. Były one przechowywane przez uprawniony podmiot, nie noszą śladów podrobienia ani przerobienia. Ich treść nie była kwestionowana przez żadną ze stron, nie budziły one również wątpliwości Sądu. Na podstawie tych dokumentów w powiązaniu z zeznaniami wnioskodawcy i świadków, możliwe było ustalenie okresów pracy i zakresu obowiązków skarżącego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie A. Ł. jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych Ubezpieczeń (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 roku, poz. 887), mężczyznom urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat oraz okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat. Emerytura przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Przepis art. 32 ust. 2 cytowanej ustawy stanowi, że za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie, których osobom wymienionym w ust. 2 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych (art. 32 ust. 4 ustawy).

Zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Według § 3 cytowanego rozporządzenia okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudnienia”, uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia. Natomiast § 4 ust. 1 rozporządzenia stanowi, że pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym, co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Jednocześnie przepis § 1 ust. 2 rozporządzenia stanowi, że właściwi ministrowie, kierownicy urzędów centralnych oraz centralne związki spółdzielcze w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych ustalają w podległych i nadzorowanych zakładach pracy stanowiska pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazach A i B.

Skarżący złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem ZUS, na dochody budżetu państwa oraz ukończył obniżony do 60 lat wiek emerytalny. Organ rentowy na podstawie decyzji z dnia 9 listopada 2016 roku ustalił, iż wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 roku posiada łączny okres podlegania ubezpieczeniom w wymiarze 27 lat, 7 miesięcy i 27 dni oraz zaliczył wnioskodawcy do stażu pracy w warunkach szczególnych okres wynoszący 2 lata 11 miesięcy i 15 dni.

Dokonując oceny, czy pracę wnioskodawcy można zakwalifikować jako pracę w szczególnych warunkach należy wskazać, że A. Ł. występując do organu rentowego o przyznanie świadczenia nie złożył świadectw wykonywania prac w szczególnych warunkach za wszystkie okresy zatrudnienia na stanowisku maszynisty żurawia wieżowego.

W ocenie Sądu taka sytuacja nie może dyskwalifikować możliwości ubiegania się o przedmiotowe świadczenie. Należy mieć, bowiem na uwadze, że nawet brak stosownej dokumentacji nie oznacza sam w sobie, że pracownik

nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze. Obowiązek sporządzenia odpowiadającego wymogom świadectwa obciąża pracodawcę, w związku, z czym wyciąganie jakichkolwiek negatywnych konsekwencji z nieścisłości w nim zawartych wobec pracownika byłoby dla niego nazbyt krzywdzące.

Należy mieć na uwadze fakt, że w postępowaniu sądowym nie znajdują zastosowania ograniczenia w zakresie dopuszczalnych źródeł dowodowych, ustanowione na potrzeby postępowania przed ZUS, a wynikających z rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno – rentowe (Dz. U. z 2011 roku, Nr 237, poz. 1412). Zasadniczym bowiem celem postępowania sądowego jest rozstrzygnięcie sprawy po dostatecznym, wszechstronnym wyjaśnieniu jej okoliczności spornych. Ułatwia to art. 473 k.p.c, który wprost stanowi, iż w postępowaniu przed sądem w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych nie stosuje się przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu ze świadków i przesłuchania stron.

Powyższe oznacza, że każdy fakt może być dowodzony wszelkimi środkami, które Sąd uzna za pożądane, a ich dopuszczenie za celowe (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 roku, sygn. III UZP 6/84; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 września 1984 roku, sygn. III UZP 48/84; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 1997 roku, sygn. H UKN 186/97; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 29 stycznia 2013 roku, sygn. III AUa 808/12). Z przedstawionym poglądem i wynikającymi z niego wnioskami Sąd Okręgowy w pełni się zgadza. W konsekwencji ustalenie przez Sąd w toku postępowania odwoławczego, że dana praca była wykonywana w szczególnych warunkach jest wystarczającą podstawą do uznania wykonywanej pracy za pracę tego rodzaju.

Przeprowadzone postępowanie dowodowe, w którym Sąd oparł się na dowodach z dokumentów znajdujących się w aktach ZUS oraz zeznaniach skarżącego i zeznaniach świadków pozwoliło ustalić w sposób pewny, że wnioskodawca wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracę w warunkach szczególnych będąc zatrudniony w Ł. Przedsiębiorstwie Budowlanym na stanowisku maszynista żurawia wieżowego w okresie od 15 września 1972 roku do 13 lipca 1974 roku oraz w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w S. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku maszynista II klasy w okresie od dnia 16 lipca 1977 roku do 21 lipca 1993 roku (z wyłączeniem okresów od 22 sierpnia 1990 roku do 10 marca 1991 roku, od 15 marca 1992 roku do 3 maja 1992 roku oraz od dnia 10 kwietnia 1993 roku do dnia 20 lipca 1993 roku, kiedy wnioskodawca przebywał na "prywatnych" urloпах bezpłatnych).

Czynności wykonywane przez wnioskodawcę w w/w okresach opisane zostały w rozporządzeniu Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku w wykazie A, dziale V, poz. 3 tj. „prace maszynistów ciężkich maszyn budowlanych lub drogowych”.

Odnośnie uznanych okresów pracy, jako pracy w warunkach szczególnych, należy podkreślić, że Sąd Okręgowy w pełni aprobuje stanowisko Sądu Najwyższego, które nakazuje przy ustalaniu, czy praca wykonywana była w warunkach szczególnych, kierować się przede wszystkim rzeczywistym zakresem obowiązków, a nie nazwą stanowiska pracy (por. wyrok z dnia 19 maja 2011 roku, sygn. III UK 174/10, wyrok z dnia 9 marca 2010 roku, sygn. I UK 324/09; wyrok z dnia 8 czerwca 2011 roku, sygn. I UK 393/10). Nie ma zatem znaczenia fakt, że wnioskodawca formalnie miał powierzone stanowisko pracy, które nie zostało wymienione w wykazie stanowiącym załącznik do odpowiedniego aktu resortowego skoro ustalono, że faktycznie świadczył on pracę zaliczaną do wykonywanych w szczególnych warunkach na podstawie przepisów cytowanego rozporządzenia Rady Ministrów oraz aktu resortowego.

Uznając wyżej wskazane okresy jako okresy pracy w warunkach szczególnych ustalono, że łącznie z okresem niekwestionowanym przez organ rentowy przekraczają one ustawowo wymagany próg pracy w tychże warunkach wynoszący 15 lat (staż pracy w warunkach szczególnych łącznie wynosi 19 lata i 10 miesięcy – po odjęciu okresów urlopow bezpłatnych).

W związku z powyższym należy uznać, iż A. Ł. spełnił wszystkie przesłanki niezbędne do ustalenia mu prawa do emerytury na podstawie omówionych przepisów. Prawo do świadczenia zostało ustalone od dnia 1 września 2016 roku, to jest od dnia złożenia wniosku o emeryturę.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję i na mocy wyżej wskazanych przepisów oraz art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

W punkcie II wyroku Sąd Okręgowy zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. na rzecz A. Ł. kwotę 180 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu. Takie rozstrzygnięcie uzasadnia przepis art. 98 § 1 k.p.c., który stanowi, że strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Do kosztów zalicza się również wynagrodzenie profesjonalnego pełnomocnika (art. 98 § 3 k.p.c.), którego wysokość określona jest w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. 2015, poz. 1804 – obowiązującego w dacie złożenia odwołania). Zgodnie z § 9 ust. 2 stawki minimalne wynoszą 180 zł w sprawach o świadczenia pieniężne z ubezpieczenia społecznego i zaopatrzenia emerytalnego. Ustalając wysokość wynagrodzenia pełnomocnika przy przyjęciu podstawowej stawki Sąd miał na uwadze rodzaj i stopień złożoności sprawy oraz nakład jego pracy, które nie były znaczne. Tym samym uzasadnione było zasądzenie kosztów procesu w tej wysokości.